

La bombolla dels festivals, per Eduard Escoffet

El poeta i músic, membre del grup Barba Corsini, reflexiona sobre els problemes que observa en els últims festivals

Eduard Escoffet | Juan Miguel Morales

Després de dues temporades marcades per la incertesa i les cancel·lacions, aquest 2022 ha estat l'any del retorn a la normalitat en l'àmbit cultural i sobretot el d'un fenomen que no és nou però que enguany ja s'ha fet massa evident: la bombolla de festivals. Hem deixat enrere un estiu molt atapeït de festivals, amb una explosió d'oferta que ha combinat els grans festivals que han tornat, els petits que havien aconseguit mantenir-se aquests dos últims anys i un munt de propostes noves per a tots els gustos (i disgustos). I, en definitiva, carregat amb els problemes que provoca aquesta bombolla: mala organització i poca transparència d'alguns, programacions clòniques, males condicions per als treballadors, els artistes i el públic en alguns casos, dificultat per vendre entrades davant de tanta oferta, estrès en els proveïdors i, en general, un batibull de bones intencions i mercadeig descarat, de projectes eminentment culturals i altres de simple promoció turística.

La inflació de festivals és evident i no crec que hi hagi espai per a tanta oferta, però, per diversos motius, aquest model continuarà sent central els pròxims anys. Com també la gamificació del nostre entorn social o la digitalització del comerç, no són uns fenòmens que puguem sotmetre a un plebiscit; és una realitat amb la qual hem de conviure i, per tant, és cabdal obrir un debat sobre el que implica organitzar un festival i evitar, d'altra banda, el monocultiu, ja que no totes les propostes culturals es poden vehicular a través d'aquests formats.

Defenso que els festivals, siguin grans o petits, poden ser una eina cultural, econòmica o social molt útil, fins i tot uns laboratoris d'acció política i comunitària, així com una experiència fonamental per al públic i els artistes. Començant pels grans ?com ara Sónar i la seva aposta continuada pel talent i la innovació local? i continuant pels petits o els allunyats de les grans ciutats ?com ara el Dansàneu del Pirineu, l'Aphònica de Banyoles i l'Eufònic de les Terres de l'Ebre, que són només tres dels molts exemples de festivals amb criteri propi i arrelats en l'entorn?, tots ells poden ser un revulsiu per al sector. No només tenen públic i quadren caixa, sinó que parteixen d'unes línies de programació pròpies i dialoguen amb l'entorn.

Rosalía al Sónar 2018 Foto: Xavier Mercadé

A l'altre extrem ens trobem festivals amb programacions que, a partir d'una excusa banal ?una ubicació ?especial', per exemple?, no fan més que insistir en els noms que ja coneixem. Fins i tot ens trobem amb convocatòries que la gent reconeix com a simples festes majors, en què a ningú importa el que programen. No em preocupa que siguin simples engranatges econòmics o de promoció turística, però llavors no els podem disfressar amb discursos que no superarien cap examen. Tampoc no podem substituir l'espai popular de la Festa Major pels festivals.

Ens toca obrir el debat dels festivals, analitzar les coses positives de cadascun i assenyalar allò que es pot fer millor, i exigir també als mitjans i les administracions que no els tractin tots igual, que vagin més enllà de la façana. Com a espectador, demano als festivals investigació en la programació, apostes arriscades, mirada a llarg termini, discurs propi, treball amb el territori on s'implanten, bones pràctiques tant en relació amb els artistes i el públic com amb els mateixos professionals que el fan possible. Sostenibilitat, per dir-ho en una sola paraula.

L'Eufònic en una edició passada Foto: Arxiu